

הטיות מגדריות בכיתת הלימוד – איך לא שמנו לב?

יום ההוראה והלמידה - האוניברסיטה הפתוחה 3.2.21
דפנה פייזר – במודעות מגדרית

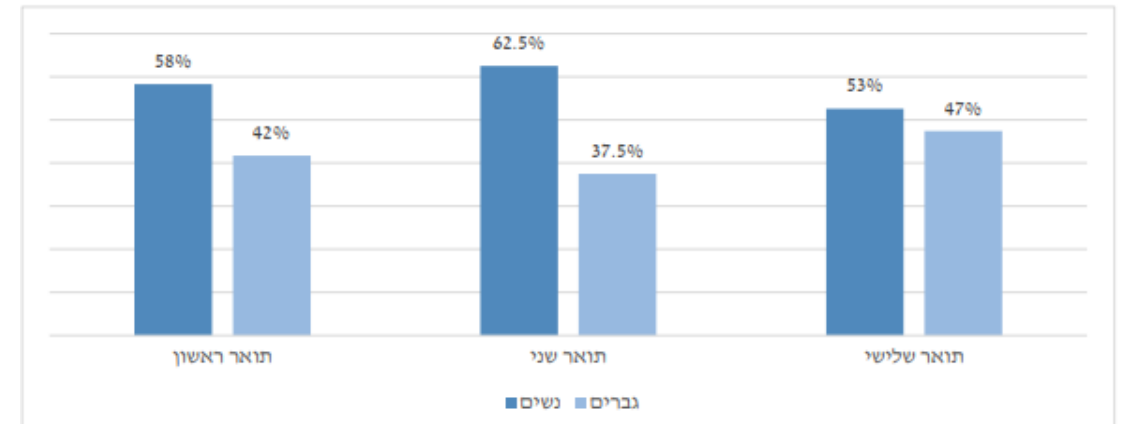
We cannot change what
we are **not** aware of,
and once we are **aware**,
we cannot help but **change**.

- *Sheryl Sandberg*

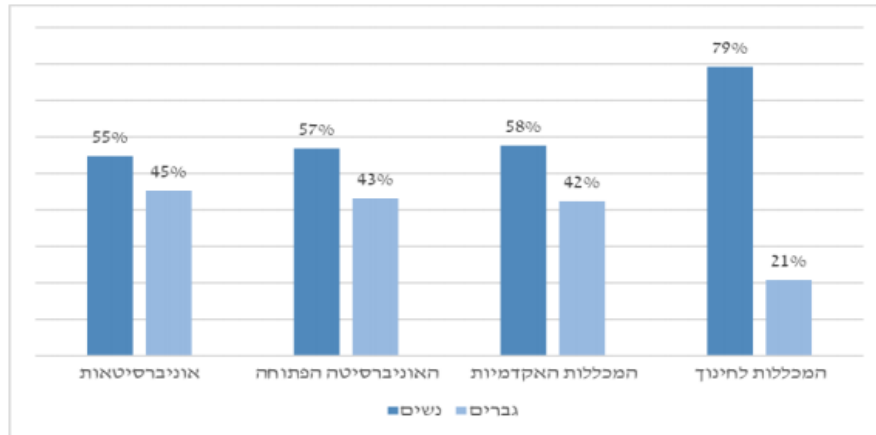

הצעד הראשון לטיפול בפער מגדרי – להודות שהוא קיים

תרשים 1: סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל לפי מין ותואר, תשע"ז (2016/17)⁴

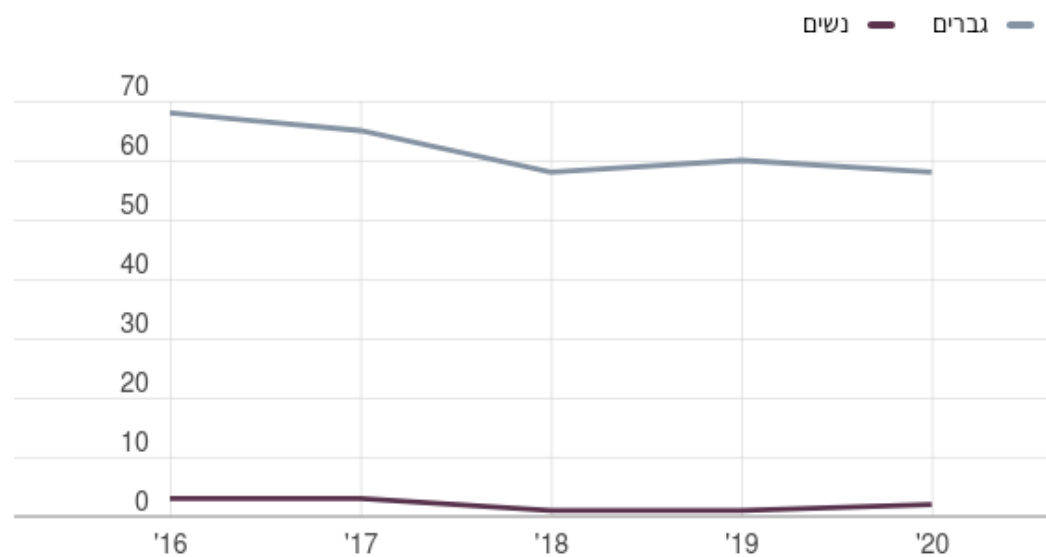

תרשים 2: סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל לפי מין ולפי סוג המוסד, תשע"ז (2016/17)⁵

מקור: דוח יצוג נשים באקדמיה, הכנסת, מרכז המחקר והמידע, יוני 2018

מספר המנכ"לים של חברות ממשלתיות, לפי מגדר ושנים

מקור נתונים: רשות החברות הממשלתיות

יודעת | מרכז ידע נשים ומגדר

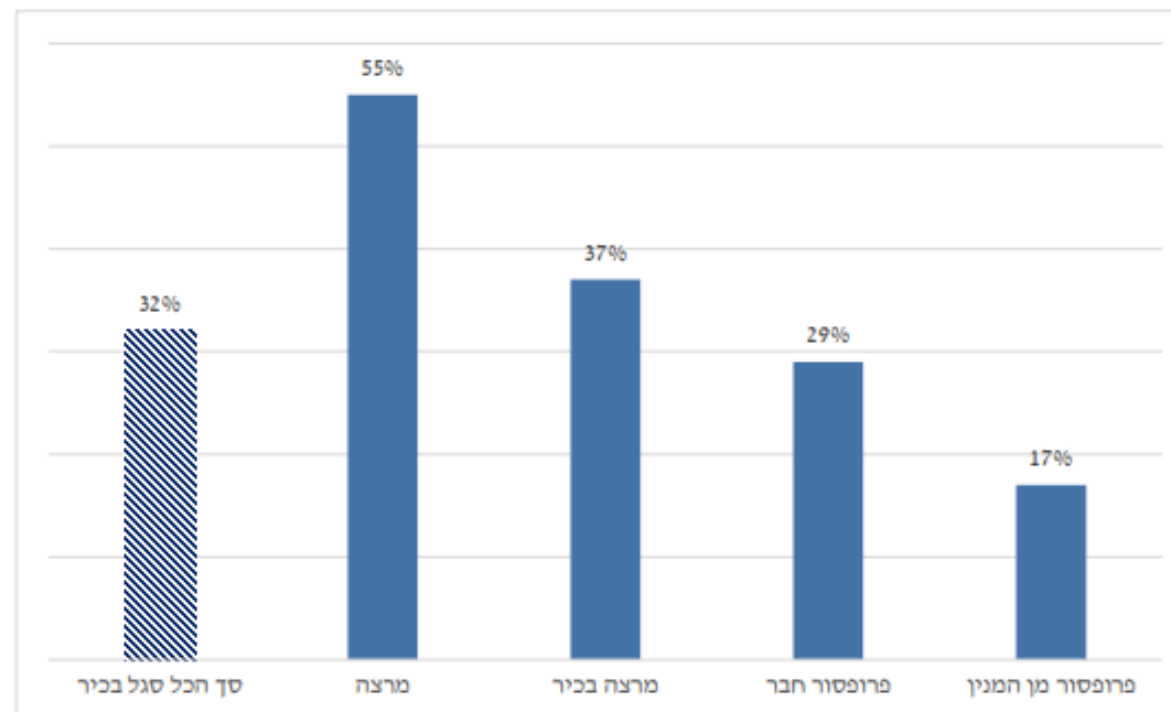
מספר הנשים והגברים המכהנים כדירקטורים בחברות ציבוריות, לפי שנים

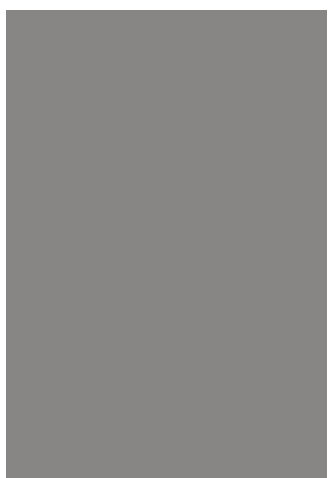
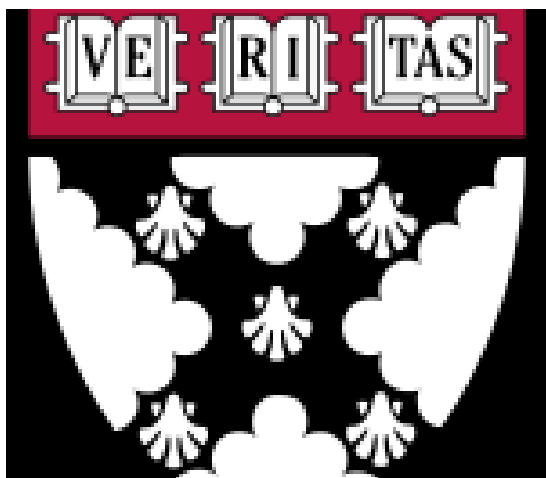
מקור נתונים: הרשות לניירות ערך

יודעת | מרכז ידע נשים ומגדר

תרשים 7: שיעור הנשים בקרב חברי הסגל האקדמי הבכיר (משרות מלאות²³) באוניברסיטאות, לפי דרגה, תשע"ו (2015/16)

מקור: דוח יצוג נשים באקדמיה, הכנסת, מרכז המחקר והמידע, יוני 2018

HARVARD
BUSINESS SCHOOL

- בשנת 1937 נשים נכנסו לראשונה ל HBS ללמוד אדמיניסטרציה.
- בדצמבר 1962 הסכימו לקבל נשים לראשונה לתכנית ה MBA היוקרתית
- בקיץ 1963 8 נשים החלו את לימודיהן בתכנית. הן למדו לצד 676 גברים.

2010 נכנסה פרופסור
דרו גילפין פאוסט
לתפקיד נשיאת
האוניברסיטה, מינתה
לדיקן הפקולטה את
פרופסור ניטין נוהריה,
וביחד הם החליטו
לפצח את סוגיית הפער
המגדרי

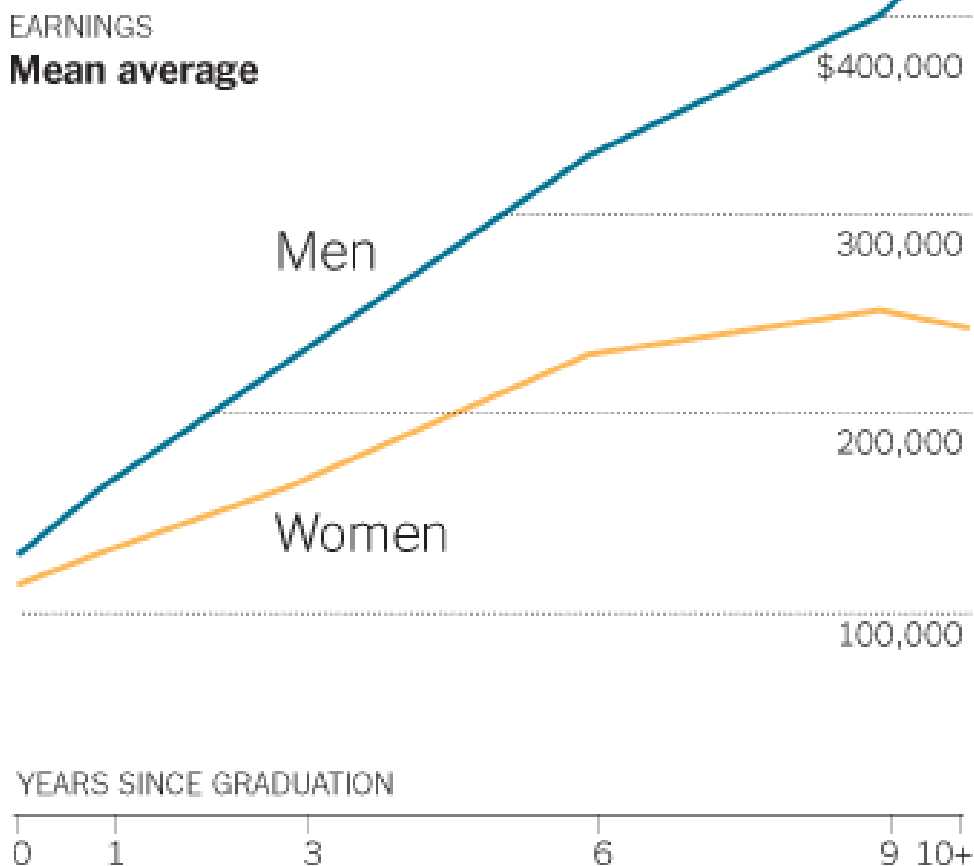
הפער המגדרי על פי הרווארד

- הנשים המבריקות בעולם – השתיקו את עצמן
- נשים דיווחו על אוירה עוינת בשיעורים
- דילמה בין הצלחה אקדמית לרצון לפופולריות חברתית
- הצוות האקדמי מנה רק 19% נשים, מרצות בכירות

Earnings After Graduation

For most business school graduates, the gender salary gap widens sharply after graduation. Figures are from the Booth School of Business at the University of Chicago; Harvard Business graduates earn comparable salaries.

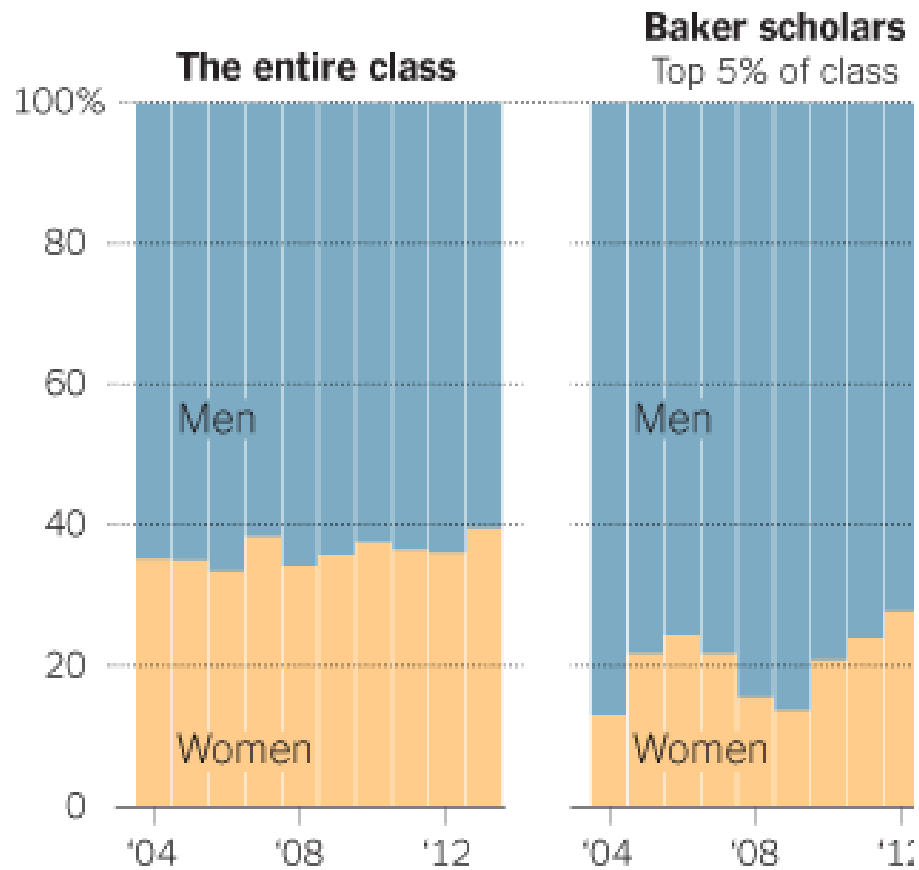
Includes only graduates who are employed.

Source: American Economic Journal: Applied Economics

פערי שכר לאחר התואר

Closing the Grade Gap

More than a third of Harvard Business School students are women, but until last year they were a much smaller percentage of the elite Baker scholars.

Source: Harvard Business School

פער מגדרי
גדול
בקבוצת
ההצטיינות

50 שנים לאחר כניסת
הנשים ללימודים היוקרתיים,
ב 2013 סיים המחזור
הראשון שפעל למען צמצום
הפער המגדרי

הפער המגדרי על פי הרווארד

- הנשים המבריקות בעולם – השתיקו את עצמן
- נשים דיווחו על אוירה עוינת בשיעורים
- דילמה בין הצלחה אקדמית לרצון לפופולריות חברתית
- הצוות האקדמי מנה רק 19% נשים, מרצות בכירות

—

למה הן שותקות ?

בערך בגיל 7-8 בנות מפסיקות לדבר בכיתות

**בנים מדברים בערך פי
חמש מאשר בנות
הבנים זוכים לעידוד
לדבר בדרכים שונות
הבנות מוחלשות
ומושתקות**

דרכים שעודדו בנים לדבר ובנות לשתוק

- פניה לבנים בשמם הפרטי, ולבנות בתואר "בנות"
- המורה חוזרת על דברי הבנים, במקרים רבים, אבל לא על דברי הבנות.
- בנות מקבלות משוב חיובי על היותן שקטות, עוזרות. אחרת הן מתויגות כקשקשניות, פטפטניות
- טעות של ילדה, מודגשת יותר מטעות של ילד במענה על שאלות
- הערות מחברי הכיתה, גורם משתיק

Image by [Joseph Mucira](#) from [Pixabay](#)

גם באקדמיה הפער קיים

- תדירות הדיבור של נשים בכיתה משתנה לפי המקצוע – מדברות יותר בתחומים הומניים, מדברות פחות בתחומים מדעיים.
- בפעילות קבוצתית, גברים מדברים יותר פעמים, מדברים יותר באריכות, מפריעים יותר בדרכים שונות
- נשים מדברות פחות פעמים, מדברות יותר בקצרה, פחות מפריעות.

Victoria L. Brescoll, 2012
Shari Kendall and D. Tannen 2008

גברים מפריעים לדבר

<https://www.tiktok.com/@cleasel/video/6877661811206900997>

cleasel cleasel · 2020-9-29

my male classmates love listening to my input and letting me finish my sentences ❤️. true respectful kings 🤗. #fyp #womeninstem #misogyny #men

🎵 original sound - cleasel

1M

13.7K

24.7K

<https://youtu.be/tXFqTGBty1w>

מיקרו אלימות בכיתה, בהקשר המגדרי

- לעג
- זלזול
- הערות עם אופי מיני, התייחסות לגוף
- הומור בוטה, עם אופי מיני
- הכחשת תחושות אישיות של סטודנטיות/ים
- בסביבת המדעים – שיפוטיות גבוהה על תוצאות, פחות מכתבי המלצה לקידום פנימי, קידום איטי יותר.

ובישיבות עבודה

- מחקר של מקינזי 2019 הראה ב 329 חברות ו- 68,000 עובדים – חצי מהנשים שנסקרו, דיווחו על הפרעה לדיון, נקטעו או שדברו מעליהן.
- 38% דיווחו על גברים שלקחו קרדיט על הרעיונות שלהן.

Image by [Ronald Carreño](#) from [Pixabay](#)

Women_in_the_Workplace_2019

ובזום? – אתגר חדש, הפער נשמר

- מרחב דיגיטלי, מטשטש את הניואנסים והסימנים הלא ורבליים שעוברים בכיתה בזמן שיעור.
- קשה לדעת מתי מישהו רק נח לרגע ומתי סיים את דבריו ולכן אפשר לדבר.
- נשים מרגישות שהן לא רוצות לקחת יותר זמן ממה שנדרש, ולכן ידברו יותר בקצרה. ידברו באופן יותר עקיף בהקטנה כדי שיחבבו אותן.
- גברים נוטים לדבר באריכות, יעבירו ביקורת, יטענו נענות כדי להראות יותר סמכותיים
- גם בשיח אנונימי, מכיוון שהסגנון של הדיבור הוא שונה, התעלמו מדברי הנשים והקטינו אותן, למרות שהיה אנונימי.

הרווארד – הטיות מגדר בכיתה

- 50% מהציון היה על השתתפות בכיתה
- נשים השתתפו פחות
- גברים חתכו את דברי הנשים, הקטינו או המשיכו ו"גנבו" את הרעיון
- מופעי מיקרו אלימות
- המרצים סיכמו את מידת ההשתתפות על פי התרשמות אישית, שהיתה מוטה

Were we let in for our looks? No. Will we be judged on them? Yes.

Who's Hotter? Click to Choose.

Lindsay Burdge

OR

Jacqueline MacInnes Wood

תמונות: פייסבוק

האקלים החברתי

נשים הרגישו שעליהן לבחור בין להיות מקובלות חברתית לבין הצטיינות אקדמית.

"תופעה נלוזה": שמיניסטים בתיכון בליך ברמת גן מדרגים תלמידות חדשות לפי מראה חיצוני

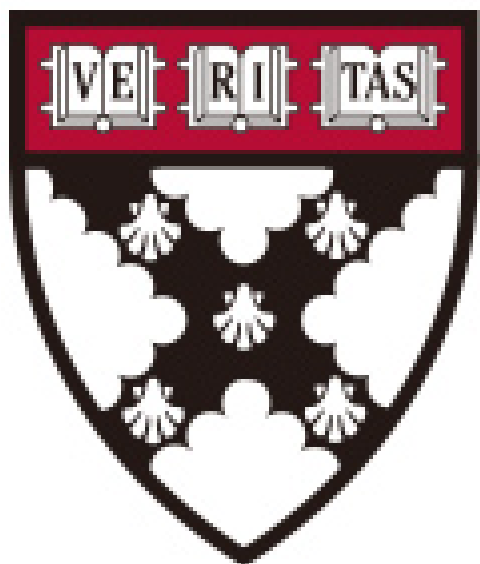
תלמידות לשעבר חשפו מסורת רבת שנים ומטרידה במיוחד, בה יושבים תלמידי י"ב במהלך השבוע הראשון ללימודים בכניסה לבית הספר ומעניקים בכתב ציונים לתלמידות החדשות שנכנסות בשער. ההנהלה: "לא יעבור לסדר היום מבלי שהמארגנים יענשו בחומרה"

מערכת ערוץ הנשים | mako | פורסם 03/09/19 15:44

64 57,707 הדפסה

לא, אל תדאגו, זה לא פוגע, זו מסורת!

HARVARD BUSINESS SCHOOL

אז מה עשו בהרווארד?

הרווארד – איך גרמו לנשים לדבר יותר

- בית הספר התקין מכשירי הקלטה בכיתות, כדי לוודא שהמעקב אחרי השתתפות בשיעורים איננו מוטה.
- המעקב לקח בחשבון מגדר ומרכיבים נוספים כגון – אנגלית כשפה שניה, קשיי דיבור וכד.
- סדנאות על איך לדבר בכיתה
- שיחות על תרבות דיבור הוגנת
- תכנת ציונים חדשה שבוחנת הטיות מגדריות
- גיבוש קבוצת הנשים לתמיכה הדדית מול ההתנהלות הגברית

הסילבוס - זה
מתחיל ממש
מוקדם

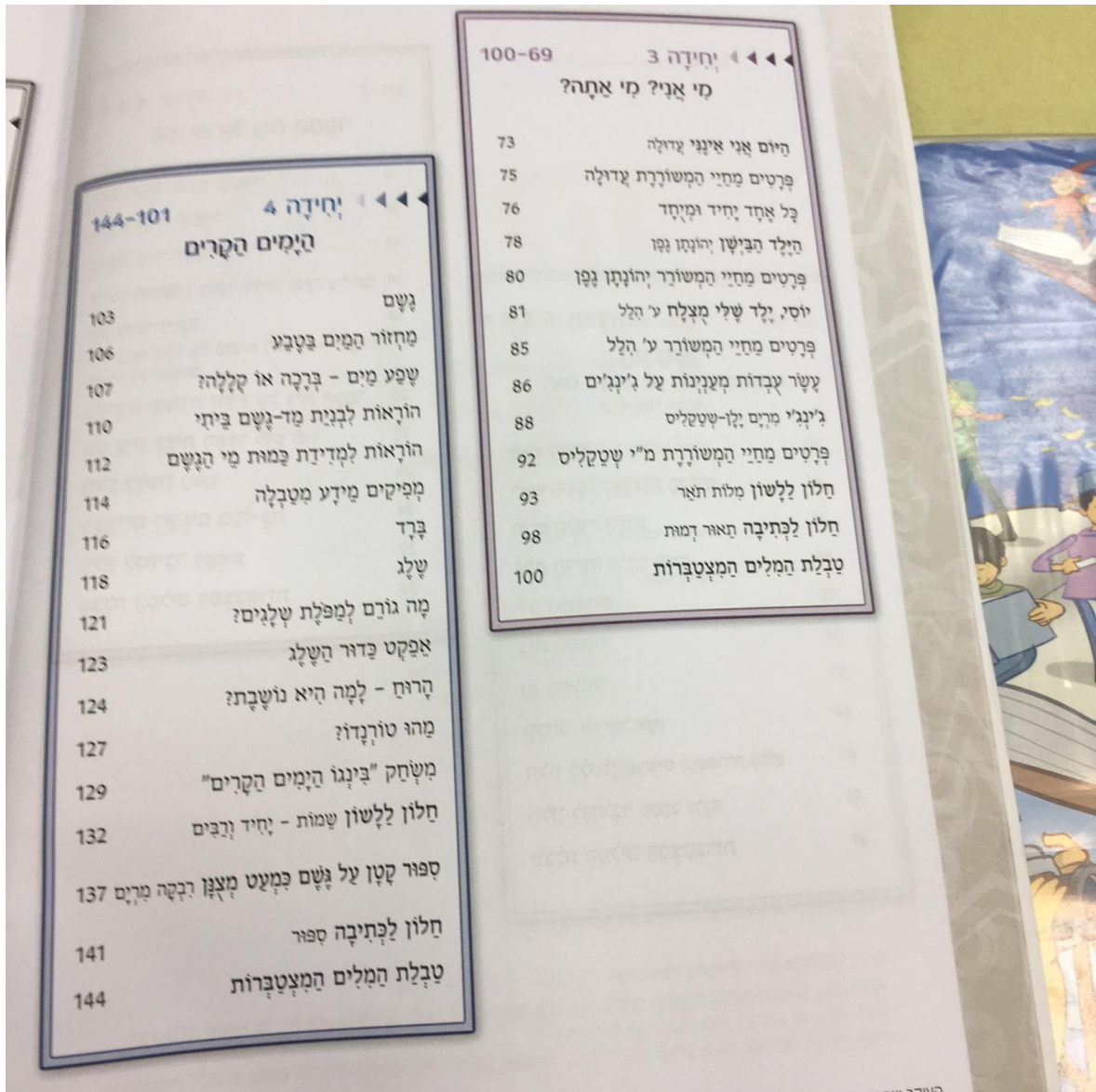

עברית לכיתה ג
חלק ראשון

כמה ?

מה נאמר ?

101-144 4 יחידה
הימים הקרים

- 103 גשם
- 106 מחזור המים בטבע
- 107 שפע מים - ברכה או קללה?
- 110 הוראות לבגית מד-גשם ביתי
- 112 הוראות למדידת פמות מי הגשם
- 114 מפיקים מידע מטבלה
- 116 בקד
- 118 שלג
- 121 מה גורם למפלת שלגים?
- 123 אפקט כדור השלג
- 124 הרוח - למה היא נושבת?
- 127 מהו טורנדו?
- 129 משחק "בינגו הימים הקרים"
- 132 חלון ללשון שמות - יחיד ורבים
- 137 ספור קטן על גשם פמעט מצנן רבקה מרזם
- 141 חלון לפתיבה ספור
- 144 טבלת המלים המצטברות

69-100 3 יחידה
מי אני? מי אתה?

- 73 היום אני אינני עדילה
- 75 פרטים מחיי המשוררת עדילה
- 76 כל אחד יחיד ומיוחד
- 78 תילד הבישו יחנמו גנו
- 80 פרטים מחיי המשורר יהונתן גנו
- 81 יוסי, ילד שלי מצלח על הלל
- 85 פרטים מחיי המשורר ע' הלל
- 86 עשור עבודות מענינות על ג'ינג'ים
- 88 ג'ינג'י מרזם גן-שטקליס
- 92 פרטים מחיי המשוררת מ"י שטקליס
- 93 חלון ללשון מלות תאר
- 98 חלון לפתיבה תאר דמות
- 100 טבלת המלים המצטברות

חלון להבנת מספר 2

יוסי נתן לדנה הוראות מדויקות איה להגיע אליו. כה אמר לה יוסי:
צאי מבית הספר לרחוב דג הזקב עד לרחוב העגן. לכי לארבע רחוב העגן.
בסוף הרחוב פני שמאלה לרחוב הלנימן.

המשיכי ללכת לארבע רחוב הלנימן לכוון כפר המזרקה...

1. עזרו ליוסי להמשיך ולהנחות את דנה כה שתגיע לביתו ברחוב האנה 44.
(כדי לתכנן היטב את המסלול כדאי לכם "לטייל" באמצע לארבע המסלול).

2. כתבו במלים שלכם את מסלול ההליכה שלכם לבית הספר. אם תרצו תוכלו
להוסיף שרטוט של מסלול ההליכה (צינו את שמות הרחובות ואת הכוונים, כמו ישר,
מימין, שמאלה, לארבע וכו').

לכם? איה לך?

לו קשה
שלו?

העיקר שהבנו כיתה ג

חיה דוידזון

ייעוץ מדעי: פחפ' חזית רביד

באישור
משרד החינוך התרבותי וספורט
אישור מס

חלק
ראשון

ב

שלי

גוד לשוני

מסתתר בספור ועוד...

230.2 [25]

תִּכּוֹן הָעֲנִיּוֹת

נושא התכּוֹן: כּל ההתחלות

1. לקרא ולכתב / ע' הלל 9
2. ילדה חדשה / תלמה אלגון 15
3. פלאי פלאים / קדיה מולודובסקי 19
4. ככה זה בעברית / דתיה בן דור 27
5. פגת היוצר: אפרים סידון 31
6. פרת משה רבנו / אפרים סידון 32

נושא התכּוֹן: עונת הסתו וחגי תשרי

7. שנים עשר ירחים / נעמי שמר 37
8. לסתו יש כשרון שאין לאף אחד אחר / מיכל סנונית 41
9. הרוח השובב / דתיה בן דור 43
10. הפרחים הקרירים של הסתו / בר חיון 4
11. החצב / בר חיון 6
12. חלמונית גדולה / בר חיון 8
13. סתונית היורה / בר חיון 10

אלה מועדי ישראל

ראש השנה

14. מן המקורות: ראש השנה
15. בראש השנה / נעמי שמר
16. יוסי והגברת הזקנה / רבקה אליצור

יום הכּפּוּרים

17. מן המקורות: יום הכּפּוּרים 61
18. ילד קטן ביום הכּפּוּרים / רבקה אליצור 63

סכות

19. מן המקורות: חג הסכות 67
20. שלומית בונה סכה / נעמי שמר 69
21. סכך לסכה / לוי קיפניס 70
22. מן המקורות: שמחת תורה 74

נושא התכּוֹן: הבית, המשפחה ומה שסביבם

23. מרכיבי הספור: המשתתפים, הרקע 79
24. כשהדוד שמחה שר / ע' הלל 82

סודות סודות

25. המלה בעל הקרנים / ספור עם 95
26. ידידי טנטו / מרים ילן שטקליס 97

הבית

27. בית ללביאה / חיה דוידזון 101
28. בית זה דבר חשוב / מחבר לא ידוע 112
29. אני לבדי בבית / לאה גולדברג 114
30. תמיד בבית / אפרים סידון 116
31. האשה באבטיח / נורית זרחי 121
32. האריה שומר המשפחה / מתוך "פילון" 122
33. הלביאה - הצייד של המשפחה / מתוך "פילון" 126
34. אברהם מכניס אורחים / אגדת חז"ל 131

הדרת נשים - גירסת תוכניות הלימוד

מתוך 312 יצירות בתוכנית הלימודים לבחינת בגרות החובה בספרות - 267 נכתבו בידי גברים, 45 בידי נשים • מתוך 158 יוצרים ויוצרות, רק 16 הן יוצרות ישראליות • בתוכנית הלימודים לבגרות החובה בהיסטוריה כמעט אין נשים • משרד החינוך: "דוחים כל טענה על הדרת נשים"

נעמה לנסקי //

פורסם ב: 22.11.2018 16:46 | עודכן ב: 23.11.2018 11:16 / 16

השמעת כתבה

אילוסטרציה: Gettyimages

איגרת 42

- א. להורדת הגיליון המלא
- ב. הרצאות הבכורה | יצחק דמן עכו וסודו של הזוהר - פרופ' יהודה ליבס
- ג. הרצאות הבכורה | ארבעה מאמרים היסטוריים על סאטירה - פרופ' יונתן מאיר
- ד. הרצאות הבכורה | תבנית-העל של המילון "כתאב אלחאוי" לרב האי גאון - פרופ' אהרן ממן
- ה. הרצאות הבכורה | אומנות הסינתזה האורגנית - פרופ' אילן מרק
- ו. הרצאות הבכורה | הביבלייה הרקומה בארמנית: מיפוי ארץ לא ידועה - פרופ' מיכאל סטון
- ז. הרצאות הבכורה | ירי על כוחותינו - מדוע אנו מפתחים מחלות אוטואימוניות - פרופ' יהודה שינפלד
- ח. באקדמיה | ידיעות בקצרה
- ט. באקדמיה | שיחה עם פרופ' מנחם יערי
- י. באקדמיה | סקר המדענים הצעירים השני של האקדמיה הצעירה הישראלית, 2019-2020
- יא. בהוצאה לאור
- יב. ספרים חדשים מאת חברי האקדמיה
- יג. רשימת חברי האקדמיה

- < יוחות שנתיים
- < יוחות ועדות האקדמיה
- < איגרת
- < ביטאונים בעבר

contents

לוחוד הרעשו

53 Popular Case Studies Analysis 2009-2016

- ב 45% מהמקרים אין כלל דמות נשית
- רק ב 7 מקרים – הדמות המובילה (ניהול ראשי) היא אישה
- בפועל, בשני מקרים מתוך ה-7 הדמות במקור היא גברית, ובטקסט שונתה לאישה כדי לשפר את הנוכחות הנשית במקרים.
- כלומר רק ב 9% מהמקרים אישה מובילה את הסיפור.

הנשים במקרים אלו

- פועלות בתעשיות "ורודות" (קוסמטיקה, מזון) או תפקידים "נשיים" (HR)
- הן לרוב הנשים היחידות בתפקיד משמעותי במקרה המדובר
- הן מתוארות פחות לעומק ולאורך לעומת מנהלים גברים במקרים מקבילים
- בכלים לניתוח המקרה הניתנים לסגל ההוראה ולסטודנטים, לא הופיעה אף נקודה הקשורה למגדר והשפעתו על תפקוד המנהלת.

השפעת הסילבוס סיפורה של רוזלינד פרנקלין

- מדענית יהודיה אנגליה, כימאית פיזיקלית. חקרה את מבנה ה DNA ומבנה וירוסים
- ידועה על עבודתה על המבנה המחקרי של ה DNA – תרומתה הוסתרה שנים רבות בעוד שקולגות שלה השתמשו בה, ללא מתן קרדיט, זכו בנובל וביוקרה, אך לא נתנו כל קרדיט לפרנקלין.
- נפטרה ב 1956. רק בשנת 1968 החל להכתב חלקה של פרנקלין בגילוי מבנה ה- DNA

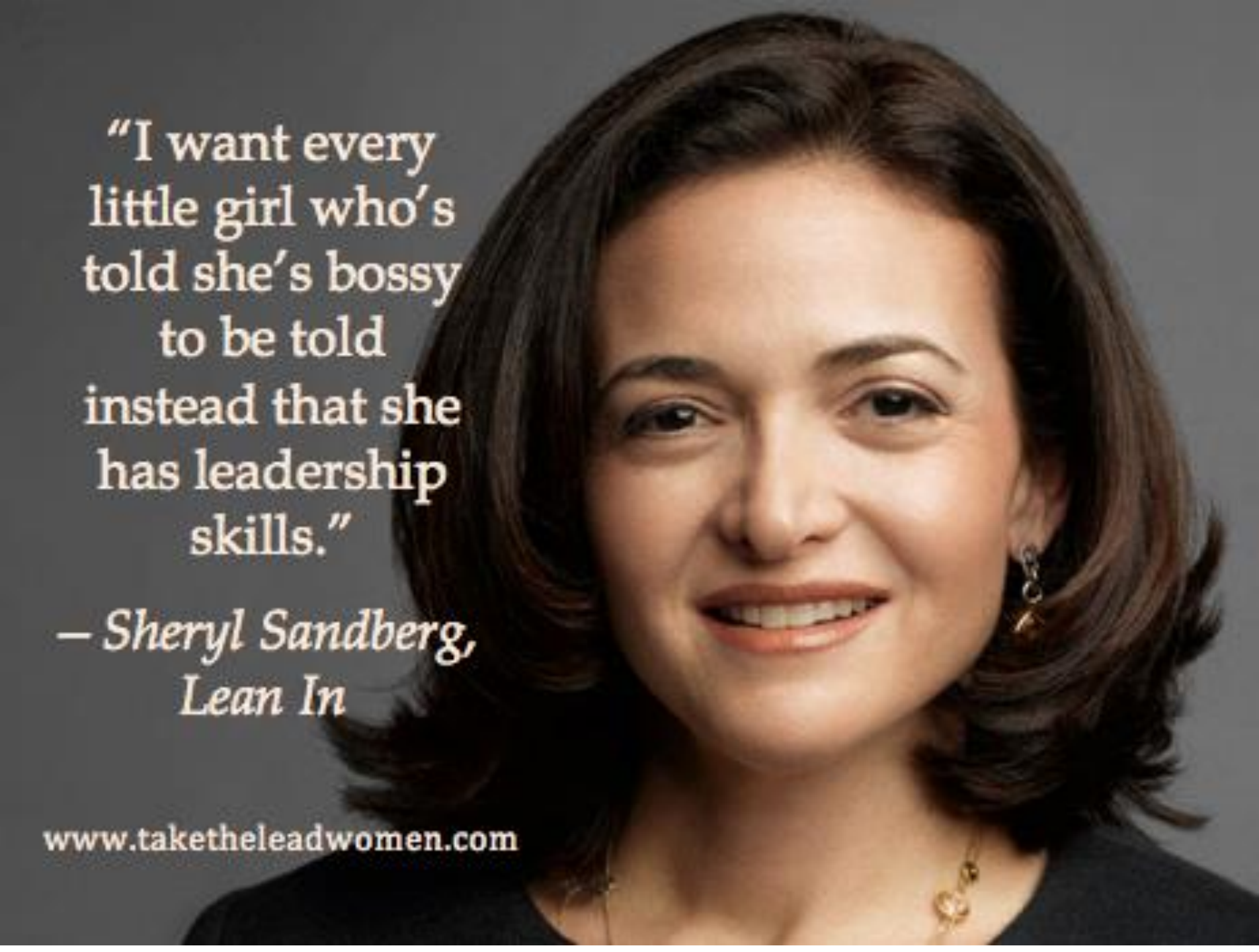

דונה סטירקלנד – זוכת נובל בפיזיקה 2018

- זכתה בנובל בפיזיקה על מחקרה בתחום הפיזיקה של הלייזר
- חוקרת מאוניברסיטת ווטרלו בקנדה
- האישה הראשונה במשרה מליאה במחקר בפיזיקה באוניברסיטת ווטרלו
- ביום שזכתה בנובל, הסתבר שאין לה קביעות באוניברסיטה. האוניברסיטה טענה שמעולם לא הגישה מועמדות.
- ביום שזכתה בנובל, הסתבר שויקיפדיה מחקה את הערך שלה, מתוך "חוסר ענין לציבור"

הסילבוס הוא כלי עוצמתי להגדלת
מעורבות נשית, וסובלנות גברית

A portrait of Sheryl Sandberg, a woman with dark, wavy hair, smiling slightly. She is wearing a dark top and a gold necklace. The background is a plain, light gray.

“I want every
little girl who’s
told she’s bossy
to be told
instead that she
has leadership
skills.”

– *Sheryl Sandberg,*
Lean In

www.taketheleadwomen.com

**התוצאות
בהרווארד**

[Sign In](#)[Register](#)

Cases with Female Protagonists

Research indicates that portrayals of female leaders help to combat gender stereotypes in the classroom. Studies have also shown that learning about women's accomplishments encourages women students to share their own expertise—benefiting the entire class.

הגדלה משמעותית של גיוון במקרים לניתוח

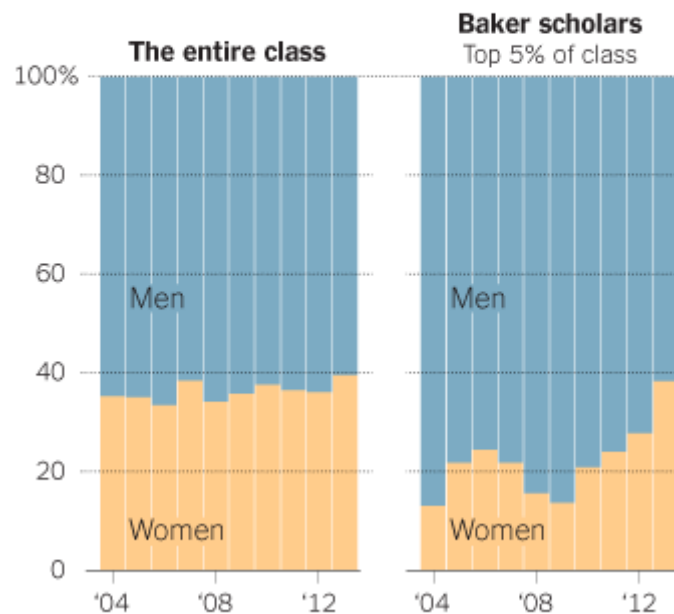
Women's Student Association

A STUDENT CLUB OF HBS

הצטיינות 2013 - 40% מהזוכים - זוכות

Closing the Grade Gap

More than a third of Harvard Business School students are women, but until last year they were a much smaller percentage of the elite Baker scholars.

Source: Harvard Business School

הכנסת מודעות מגדרית לכיתה

CHECKLIST

-
-
-
-

- לזכור את ההטיות ולחפש אותן
- יצירת מרחב מאפשר לנשים להתבטא בחופשיות
- עצירת כל מופע של מיקרו אלימות והשתקה
- הוספת סיפורי נשים, מחקרים של נשים לסילבוס
- במיוחד במדעים – עידוד הנשים לפעול כקבוצה
- הזמנת הרצאות אורחות של חוקרות משמעותיות

דפנה פוזר
במודעות מגדרית

We cannot change what
we are **not** aware of,
and once we are **aware**,
we cannot help but **change**.

- Sheryl Sandberg

Goalcast

תודה רבה !